

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 20

CLEVELAND, O., MONDAY MORNING, JANUARY 25, 1943

LETO XLVI. — VOL. XLVI.

Slovenije prihaja poročilo o nečloveškem postopanju fašistov

Čividec opisuje, kako so Italijani v Ljubljani gonili skupaj naše ljudi za internacijo, postopajoč z njimi kot s živino.

V petek, dne 26. junija so pričeli s ponovnim "čiščenjem" po mestu. Vsak dohod ali izhod iz mesta je bil nemogoč. Mesto je bilo okoli vojaštvo, ki je začelo preiskave bo hišah. To pot so uveljavili na način. Vse že pregledane dele mesta so držali zastražene, tako da ni mogel nikdo iz nepregledanega predela v pregledanega obratno. Ze na vszgodaj se je pojavilo vojaštvo, ki je šlo od hiše do hiše. Vse moške od 15. leta naprej do 50 leta so vzeli s sabo, jih natrpali na vojaške kamione ter jih vozili v kasarno, kjer jih je "prebirala" posebna vojaška komisija. Tudi duhovniki niso izšli. Tako so na primer v Stepanji vasi, kjer imajo župniščno postojanko, prišli v soboto 27. na vszgodaj v cerkev, pobrali vse moške, ki so prišli k sv. maši, iz spovednice so jih tudi p. Dionizija, iz samostana še ostale patre in brate ter natožili na kamion. Tudi nekateri drugi duhovniki so bili deležni te pozornosti.

Nezadovoljni so v posesti Tripoli z naslednjejo zdaj nacije

Washington, 24. jan.—Bojno poročilo iz Severni Afriki je objavilo, da je zahodno od Tripoli, kjer je italijanska armada razbija Romelove čete, ki beže proti Tuniziji. Zadržuje se tudi, da so zahodna letala potopila več italijanskih letal, natrpanih z nemškimi bombami, ki so hoteli ubežati preko Sredozemskega morja v Italijo.

Na letalu, ki ga pogrešajo med Havaji in San Franciscu, je bilo več častnikov

Washington.—Mornariško poročilo v četrtek zjutraj, ko je krožilo nad zalivom San Franciscu, pa ni moglo pristati radi slabega vremena. Sele v soboto zjutraj je mornariški oddelek dal v javnost imena potnikov, med katerimi so bili poleg admirala Englisha tudi drugi visoki mornariški častniki. S posadko je bilo na transportnem letalu 19 oseb.

V Clevelandu ne bodo sprejemali delavcev, ki prihajajo od zunaj, razen v izjemnih slučajih

B. C. Seipel, manager vladnega posredovalnega urada za delo v Clevelandu, je izjavil, da se bo v Clevelandu kar najstrožje izvajalo regulacijo proti dotoku delavskih družin od drugod. Seipel je izjavil, da je to važno iz dveh ozirov, 1) da se protakta domače delavce in 2) da se kontrolira priseljevanje družin od drugod, ki bi znale

Naš vojaki

oceanu, da bo tudi kmalu vojske konec. Njegov vojaški maskov je: Sgt. Jim F. Petrovec, Co. A. 401 Glider Inf. 101 Airborne Div., Fort Bragg, N. C.

Naš vojaki

Do 27. januarja se nahaja na obisku iz Great Lakes, Ill. mornar Frank Saponic iz 1058 E. 69. St. Prijatelji ga lahko obiščejo na gornjem naslovu.

Naš vojaki

Narednik Jim F. Petrovec, sin Mrs. Frances Petrovec, 1091 E. 67th St. je prišel na desetdnevni dopust. Služi v armadi Strica Sama in sicer pri jadralskih (Glidern). Pravi, da je prav zadovoljen v vojaški suknji in da kadar bodo oni poletili preko

NOVI GROBOVI

Paul Oblak

Po tridnevni boleznii je umrl v nedeljo v Deacon bolnišnici rojak Paul Oblak, stanujoč na 4412 Bradley Rd. Star je bil 62 let in doma iz St. Jošta pri Vrhniku, odkoder je prišel v Ameriko pred 21 leti. Bil je ustanovnik Doma za zapadnih Slovencev na Denison Ave, Bil je član društva Brooklyn, št. 135 SNPJ, in društva Brooklynski Slovenci, št. 48 SDZ. Tukaj zapušača žalujočo soprogo Mary, rojena Režin, hčer Mary, poročena Stibil, sina Paula in vnuka. Pogreb bo v sredo zjutraj ob 8:15 iz Shusterjevega pogrebnege zavoda, 3500 Denison Ave. v cerkev sv. Lovrenca in na Kalvarijo pod vodstvom Louis Ferfolia. Naj počiva v miru, preostalih sožalje.

John Mauer

V nedeljo zjutraj je umrl rojak John Mauer, star 62 let, doma iz Valične vasi, fara Zagradec. Tukaj zapušača nečaka Joseph Perko in nečakinjo Mary Papež. Pogreb bo v torek zjutraj ob osmih iz pogrebnege zavoda Louis Ferfolia, 9116 Union Ave. v cerkev sv. Lovrenca in na Kalvarijo. Naj mu bo lahka ameriška zemlja, preostalih sožalje.

Frank Kastelec

Kot je bilo že poročano, je preminil rojak Frank Kastelec, stanujoč na 10301 Prince Ave., v starosti 57 let. Doma je bil iz vasi Brezov dol, fara Žužemberk, odkoder je prišel sem pred 37 leti. Bil je član društva sv. Jožefa, št. 146 KSKJ, ter samostojnega društva sv. Alojzija. Poleg žalujoče soproge Frances, rojene Pakiš, zapušača sinove: Frank, Anthony, Pfc. John, Pvt. Edward ter hčer Frances, brata Antona, v Springfield, Ill. pa sestro Johano. Pogreb se vrši iz Louis Ferfolia pogrebnege zavoda, 9116 Union Ave., v torek zjutraj ob 8:30 in v cerkev sv. Lovrenca ob 9: uri.

Antonio Kuchling

V soboto popoldne okoli pete ure je preminila Antonio Kuchling, rojena Turšic, v starosti 63 let. Stanovala je na 813 E. 154th St. Pokojnica je bila doma iz fare Cerknica na Notranjskem, odkoder je prišla v Ameriko pred 40 leti. Tukaj zapušača žalujočega soproga Mathias. Bila je članica, ustanoviteljica in prva predsednica društva Friendship Grove, št. 125 W. C. in članica nemškega pevskega zbora Blau Donau, pri katerem je bila tudi prejšnja predsednica. Pogreb se bo vršil v torek zjutraj ob devetih uri iz August F. Svetek pogrebnege zavoda, 478 E. 152. St. ter v cerkev Marije Vnebovzete, potem pa na Kalvarijo pokopališče.

John Kunzvara

Včeraj popoldne je preminil John Kunzvara, v starosti 47 let, stanoval je na 85 E. 156. St. Tukaj zapušača žalujočo soprogo Mary, rojena Vialik in sina Adolpha. Pogreb se bo vršil v četrtek zjutraj ob devetih uri iz pogrebnege zavoda August F. Svetek, 478 E. 152. St. v cerkev Marije Vnebovzete, in na Kalvarijo pokopališče.

V zadnje slovo

Nocoj ob osmih naj se zbero v Svetkovem pogrebem zavodu članice društva Friendship Grove št. 125 W. C., da se poslova od sestre Antoinette Kuchling.

JOSEPH GRAMC

Slika predstavlja slovenskega mornarja, Joseph Gramca, ki je bil, kot poročila Rdeči križ, ubit 13. novembra. Kje in kako, poročilo ne pove. Pokojni mornar je bil sin poznane Gramcve družine iz Geneva, Ohio.

Važna seja nocoj!

Nocoj bo ob 7:30 v prostorih S. D. Z. na St. Clair Ave. važna seja odbora "President Roosevelt Ball." Namen odbora je obdržati prireditve, od katere čisti dobitek je namenjen za fond za pobijanje otroške paralize. Ker se morajo za prireditve, ki se vrši v petek dne 29. januarja ob 7:30 uri zvečer v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. urediti zaključne zadeve, se prosi odbor, kateri je bil zadnjič vabljen po dopisnicah in oni, ki so pripravljeni sodelovati za to človekoljubno stvar, naj se brez drugega povabila in obvestila udeležijo važne seje nocoj.

Veliko pomanjkanje zdravnikov se nam obeta

Washington.—Dr. George Baehl, načelnik zdravniške divizije urada za civilno obrambo, napoveduje veliko pomanjkanje zdravnikov in bolničark tekom vojne in nekaj let tudi po vojni. Zato svetuje, naj kličemo zdravnik samovoljno v kritičnih slučajih na dom in tudi v bolnišnice naj se podamo samo tedaj, kadar je to neobhodno potrebno.

V Maple Heights, O. bodo učili ženske za industrijo

Jutri večer ob osmih, v torek 26. januarja, bo v višji šoli v Maple Heights javni shod na katerem bo šolska oblast razložila ljudem pomen zaposlitve v vojni industriji. V šoli bo lahko dobil vsak brezplačen pouk za razna važna dela v industriji. Začeli bodo tudi s kampanjo, da se pridobi one ženske za vojno produkcijo, ki niso zdaj še zaposlene v tem.

Uradniki mlad. zbora SDD

Mladinski zbor SDD na Waterloo Rd. ima za letos sledeči odbor: Predsednik John Terlep, podpredsednik John Sorc, tajnica Jennie Sever, 435 E. 156. St. tel. KE-4947, blagajničarka Catherine Artel, zapisničarka Ivanka Kapelj, nadzorni odbor Jerry Pike, Ann Cergol, Josephine Cerjan; pevovodja Louis Seme. Seje so vsak 3. ponedeljek v mesecu, pevske vaje vsak četrtek ob petih popoldne.

Pobiranje asesmenta

Tajnica dr. sv. Cirila in Metoda št. 191 KSKJ bo pobirala asesment nocoj od 6 do 8 v SDD na Recher Ave. Članstvo je prošeno, da nocoj gotovo poravnava svoj asesment.

Rusi so vjeli 64,000 Nemcev v 9 dneh

RACIONIRANJE SEDAJ V VELJAVI

Sladkor — Znamka št. 10 ki kupi 3 funte sladkorja, je veljavna do 31. januarja.

Kava — Znamka št. 28, ki kupi en funt kave, je veljavna do 7. februarja.

Olje za gretje — Kupon št. 3, ki je dober za 11 galon, je veljaven do 20. februarja.

Gazolin — Kupon št. 4, vsak veljaven za 4 galone gazolina, je veljaven do 21. marca.

Kolesa — Vsi, ki imajo knjigo "A." morajo dati pregledati avtna kolesa do 31. marca. Oni s knjigo "B" ali "C" pa do 28. februarja.

Sirovo maslo in sir bostašla tudi na racioniranje enkrat spomladi

Washington.—Urad za kontrolno cen izjavlja, da bosta morda spomladi dana na merjenje tudi sirovo maslo in sir. Sir bo morda racioniran obenem z mesom, ker se ga lahko smatra za nadomestilo mesu.

Eden izmed uradnikov tega urada je izjavil, da sirovega masla že tako primanjkuje, da se ga niti ne more odmerjati, da bi ga bilo za vse dovolj ali vsaj gotov delež. Sele spomladi, ko bo večja produkcija istega, se ga bo lahko delo na racioniranje. Gospodinje si bodo morale pa med tem pomagati, kakor bodo vedele in znale.

Razna živila v kantarh bodo dana na racioniranje 1. marca. Mseo in sir pa morda en mesec pozneje.

Lorainsko tovarno bodo znatno povečali

Lorain, O.—Brush Beryllium Co., ki je ena izmed redkih podjetij, ki izdeluje berillium, bo povečala tovarno ter bo potrošila za to \$600,000. Berillium je potreben za letalske motorje, katerim se s tem podaljša življenje.

V bolnišnici

Anthony Rozina se nahaja že par mesecev v Emergency Clinic bolnišnici na 152. St. Rad bi videl, da bi ga prijatelji obišli obiskali.

Naši vojaki

Okupirali so tudi Armavir, ključ do kavkaških oljnih polj. Rusi so zdaj na tem, da vzamejo Nemcem vse nazaj, kar so si bili ti pridobili prošlo leto.

London, 24. jan.— Ruska armada se vsiplje proti zahodu da zlomi hrbenico nemške komunikacije v južni Rusiji. Okupirala je Volokonovko, 50 milj od velike nemške baze Belgorod na Kursk-Harkov železniški progi. Pri tem so zajeli 12,000 Nemcev, s čemer je padlo v devetih dneh 64,000 nacijev v ruske roke.

Rusom je padlo v roke tudi mesto Armavir, važno železniško križišče do oljnih vrecev pri Maikopu, ki leži 160 milj pod Rostovom.

Ruska armada, ki potiska Nemce nazaj preko terena, po katerem so Nemci lansko leto prodirali proti vzhodu, je samo še 80 milj od železniške proge Moskva-Voronež-Rostov. Namejnena je očitno doseči Belgorod, ki leži v sredini med Kurskom in Harkovom v Ukrajini.

Na jugu so Rusi obkolili Vorosilovgrad, glavno mesto v industrijskem bazenu ob Donecu. Ta ruska kolona namerava, kot je videti, dospeti do Azovskega morja ter s tem popolnoma obkrožiti Rostov, ki je glavno

Na letalu, ki ga pogrešajo med Havaji in San Franciscom, je bilo več častnikov

Washington.—Mornariško poročilo v četrtek zjutraj, ko je krožilo nad zalivom San Franciscu, pa ni moglo pristati radi slabega vremena. Sele v soboto zjutraj je mornariški oddelek dal v javnost imena potnikov, med katerimi so bili poleg admirala Englisha tudi drugi visoki mornariški častniki. S posadko je bilo na transportnem letalu 19 oseb.

V Clevelandu ne bodo sprejemali delavcev, ki prihajajo od zunaj, razen v izjemnih slučajih

B. C. Seipel, manager vladnega posredovalnega urada za delo v Clevelandu, je izjavil, da se bo v Clevelandu kar najstrožje izvajalo regulacijo proti dotoku delavskih družin od drugod. Seipel je izjavil, da je to važno iz dveh ozirov, 1) da se protakta domače delavce in 2) da se kontrolira priseljevanje družin od drugod, ki bi znale

potem, ko bi nastala brezposelnost, postati javno breme. Zato je vladni posredovalni urad za delo ukazal industriji, da smejo najeti tuje delavce samo tedaj, če jih priporoča ta urad. Ta bo pa pripravil samo take zunanje delavce, katerih strokovna izobrazba je absolutno potrebna za clevelandsko industrijo. Dalje je ta urad odsvetoval najeti vsakega farmarskega delavca izven okraja Cuyahoga, da se tako zunanje ne vabi v industrijo sem, ko so doma potrebni za delo.

S tem se hoče najprej dati zaposlitev vseh lokalnih delavcev in drugih, da se ne naprti novodošle družine v mesto, kjer je že itak pomanjkanje stanovanj. Sele tedaj, ako bi se lokalno delavstvo ne hotelo odzvati klicu industrije in če bi nastalo akutno pomanjkanje delovne sile v lokalni vojni industriji, bi se vzel na delo tudi tuje delavce, pravi Mr. Seipel.

Fina jabolka

Kdor hoče fina jabolka, naj se ustavi v prodajalni v Kmetovnem poslopiju, par vrat od podružnice North American banke. Krist Mandel jih je pripeljal s svoje farme nekaj sto bušljev. So zelo okusna in po zmerni ceni. Večja naročila pripelje tudi na dom.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

1117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAPOČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti, četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po razpisnih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50, četrt leta \$2.00.
Posamezna številka 3c

SUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year. \$3.50 for 6 months, \$2.00 for 3 months
Single copies 3c

Entered as second-class matter January 6th, 1906, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

88

No. 20 Mon., Jan. 25, 1943

Napol za šalo, napol zares

Javni činitelji nas neprestano svare, naj bomo previdni v hiši in izven hiše, da zmanjšamo ogromno število nezgod v našem civilnem življenju, ki bi se, ako bi upoštevali dobre nasvete, lahko preprečile. Kako lahkomišelnost smo, s kako brezskrbnostjo se igramo s svojim življenjem, naj nam služijo sledeči slučajji, ki so se faktično pripetili prošlo leto v naši Ameriki:

V New Orleansu je mačka opraskala svojo gospodinjjo, Mrs. Hebert. Vsa razljučenca, je vzela ženska samokres v roke in se pogrnala za mačko. Pri tem je padla čez svojega snikota, samokres se je sprožil in krogla je zadela sinčka v nogo. Vsa preplašena je tekla Mrs. Hebert iz hiše in zagnala samokres proč. Priletel je na betonski tlak, se sprožil in krogla je zadela Mrs. Hebert v nogo. Mačka je ušla nepoškodovana.

Joe Konecny iz Great Bend, Kan. se je domenil s prijateljem, da se bosta peljala na izlet. Svoj avto je spravil v garažo in odpeljala sta se v prijateljevem avtu. Ko sta se drugi dan vozila proti domu, je pridrvel nasproti drug avto in treščil v tega. Oba avta sta bila popolnoma razbita. Ko se je Joe splazil izpod razbitega avta in pogledal avto, ki je povzročil nezgodo, je videl, da je to njegov avto, ki ga je bil pustil doma v garaži. Nepridipravi so mu ga bili ukradli.

Wallace Smith iz Louisville, Ky. je vozil svoje letalo prav nizko nad hišami. Spodaj na cesti je zagledal dekleta, staro znanko, kot je mislil. Pomahal ji je v pozdrav. Dekle je odzdravilo. Pilot je bil prijaznega pozdrava tako vesel, da je popolnoma pozabil na letalo, ki je zadelo v vrh bližnjega drevesa, pretrgalo električno žico in treščilo v drugo drevo. Pilot je zlezal iz razbitega letala, potem pa hitel nazaj, da pove dekletu, da ni prav nič poškodovan. Tu je pa videl, da dekle ni bila njegova znanka, samo podobno obleko je imela na sebi.

Mrs. Fanucchi iz Stockton, Calif. je bila vedno mnenja, da veljajo za bicikliste prav take postave kot za avtomobiliste. Ko se je nekega dne peljala s kolesom po cesti, je dvignila levo roko, v znak, da želi obrniti kolo na levo. Prav takrat je pridrvel mimo nek avto in zdrobil ženski stegnjeno roko.

Nick Palio iz Coraopolis, Pa. je hotel vreči ogorek cigarete skozi okno avta. pa je pri tem sam padel ven. Njegov komolec je namreč zadel kljuko pri avtnih vratih, vrata so se odprla in Nick je treščil na cesto.

Vojak John Fein Williams Field, Arizona, je stal zjutraj pred ogledalom in se bril. V njegov gol hrbet se zaletila sitna muha. Vojak zamahne z roko, v kateri je držal britve po muhi, ki jo je tudi ubil. Njemu je moral pa zdravnik zašiti osem palcev dolgo rano v hrbtu, ki si jo je zarezal z britvijo.

Vojak Joseph Baidy je kopal v taborišču Polk jarek. Naenkrat opazi, da se mu je ovila okrog členka na nogi kača. Joe visoko dvigne lopato in udari po kači. Udarec mu je zdrobil nogo, kača je pa odlezala nepoškodovana naprej.

Clarence Parker, star 21 let, doma iz Belleville, Ill., se je kot mornar udeležil bojev v Pearl Harborju, pri otokih Marshall, Gilbert in Midway, ne da bi dobil en osamo prasko. Ves srečen je prišel domov in vzel očetov avto, da obišče prijatelje. Avto je zadržal na ledenih tleh in se prevrnil. Mornar je dobil težke poškodbe.

Mrs. Bruce iz Tillamook, Oregon, je hotela vreči mal predmet v peč. Njen sinko jo je prosil, naj stvari ne meče v peč, naj jo da raje njemu. Fantku se je svetla stvar dopadla, pa jo je vtaknil v usta in začel zvečiti. Prav tedaj stopi v hišo oče, ki v svojo grozo zapazi, da otrok zveči dinamitno zažigalno kاپico. Hitro vžame otroku nevarno stvar iz ust, potem jo pa začne ogledovati. Vzame zobortbec in začne drzeti v kاپico, ki se je užgala in mu odtrgala dva prsta.

Carl Kaufman iz Milford, Ohio, se je slučajno zaprl v ledenico v klavnici. Tri ure je bil notri in ko so ga rešili, so ga naglo odpeljali k zdravniku, da mu prepreči ozeblino. Kmalu je šel domov in se vsedel na truck. Med vožnjo je začel truck goriti in Carl je moral zopet k zdravniku, da mu obveže opekline.

John Graves iz Chicaga je hotel odpreti okno v svoji spalnici. Ker okna ni mogel naglo odpreti, je potegnil z vso silo. Okno je skočilo kvisku tako naglo, da je John izgubil ravnotežje in padel skozi okno 15 čevljev globoko na tla.

Frederick Rail iz Willimantic, Conn. jo je pa skupil, ko je sedel doma pri radiju in poslušal potek žogometne igre. V klancu nad njegovo hišo se je sprožil avto, ki je zadrževal doli po klancu, se zaletel v Railovo hišo in prebil steno prav tam, kjer je sedel gospodar pri radiju.

Tistega pa še niste slišali, da bi se podmornica zaletela v avtobus, ali obratno. Pa se je vendarle zgodilo. Po ulicah San Francisca so vozili zajeto japonsko podmornico, da jo ljudje vidijo. Iz stranske ceste je pridrvel avtobus in se zaletel v podmornico. No, posebne škode ni bilo.

Take in podobne nezgode imamo vsak dan. Dosti bi jih preprečili, če bi bili nekoliko bolj previdni.

BESEDA IZ NARODA

Iz urada JPO-SS št. 35 okrožje SDD na Waterloo Road

Vsem novoizvoljenim društvenim zastopnikom za Collinwood in Euclid, kateri ste bili izvoljeni na decembarski seji, da zastopate svoje društvo pri gori imenovani organizaciji za ta okoliš tem potom naznanjam, da se vrši redna mesečna seja 26. januarja ob osmih zvečer v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Opozorjam vas vse, da se te seja gotovo udeležite.

Ravno tako pa je tudi potreba, da se udeležite te seja tudi vsi stari zastopniki, ker bo na tej seji podano tudi letno poročilo o delovanju te organizacije. Vsak, kdor ima čut do te akcije in veselje do dela se lahko udeleži te seja, kajti čim več nas bo, tem lepši uspeh lahko pričakujemo v tem letu za to prepotrebno in humanitarno idejo.

Zeleti bi bilo, da bi bilo malo več zanimanja in poštovanja od strani nas vseh. Pri tem bi morali imeti vsi pred očmi trpljenje našega nesrečnega naroda, ki mora prenašati vse brutalnosti barbarizma, katerega tam izvaja nazizem in fašizem. Za vzhled si postavimo kitajsko naselbino v Clevelandu, o katerih je poročalo clevelandsko časopisje, da jih je komaj krog 400 po številu in sicer z otroci skupaj. Ti so zbrali za svoje nesrečne rojake v Kitaju, ki trpe tudi že nad štiri leta, nad \$100.000. Torej pomislite, pa samo 400 jih je z otroci vred. Kaj pa mi Slovenci, ki trdimo, da nas je nad 40.000 samo v Clevelandu. Koliko tisoč smo pa že nabrali!

Kakor je bilo poročano, so se ti kitajski rojaki sami obdavčili in sicer na svoj zaslužek in mi vsi vemo, da so ravno ti ljudje zelo skromno plačani in so zadovoljni tudi z malim zaslužkom. Saj vemo, da se večina tukajšnjih Kitajcev peča s malimi restavracijami ali pralnicami. Tem ljudem pač moramo priznati, da imajo pravo domovinsko zavest in da za svojo domovino tudi skrbijo. Torej ni čuda, da naš narod propada in da je vedno bolj stiskan in da izgleda, da ga hočejo popolnoma izbrisati s zemeljske površine.

Torej gornja primera Kitajcev naj bi bila za vzhled tudi nam, da bi se tudi mi prebudili iz svoje zaspanosti in postali li bolj človekoljubni do svojcev kakor tudi do svojega trpečega naroda.

Ker že pišem o tej akciji, ponovno apeliram na vse rojakinje, da bi zbirale prodajne znamke (sales tax stamps) in jih izročite kateremkoli naših nastopnikov ali pri spodaj podpisane. Do sedaj jih imam že precej na rokah, katere bom v kratkem odposlal na pristojno mesto. Za vsakih sto dolarjev teh znamk dobi organizacija tri doljarje. Torej tudi na ta način lahko pripomoremo do finančnega zbiranja za naše v rojstni domovini, da kadar bo prišel čas, da jim bomo mogli vsaj delno pomagati. Torej, kdor ima kaj takih znamk na rokah, naj jih prične predno bomo odposlali že nabrane.

Ravno tako pa bi želel, da zastopniki, ki imate nabiralne knjižice, da mi koncem tega meseca izročite nabrani denar, da mi bo mogoče zaključiti račun o pravem času. Vlada Zd. držav, od katere ima naša organizacija dovoljenje za zbiranje, je v tem pogledu zelo stroga in želi mesečna poročila o vsem nabranem denarju. Glavni tajnik in blagajnik mo-

rata vedno točno podajati poročila o zbiranju v ta namen in ista poslati naši vladi v Washington.

Zadnje case so mi izročili v ta namen sledeči: Mrs. Bradač (Terbižan) \$5.00, John Koss \$3.00, John je že večkrat prej daroval v ta namen. Za ruski relief pa so prispevali: Math Tekavec \$5.00, Mr. in Mrs. John Bratelj \$5.00, Mrs. Amalija Terbižan \$5.00, Jos. Oka \$3.00, Fred Česnik \$2.50. Fred služi pri ameriški aviatiki in je bil povzhan v kapetana. Njegov oče je tudi daroval en dolar. V imenu vseh prizadeh v stari domovini vsem prav lepa hvala.

Naj zadostuje in da se vidi mo na seji 26. januarja.
J.F.D., tajnik št. 35 SS.

Za nesrečne med srečnimi

V Ameriki živimo, kjer smo do sedaj živeli srečno in zadovoljno, posebno seveda tisti, ki smo imeli zdravje. V Ameriki je sicer vsakovrstnih ljudi, dobrih in zlih, velikokrat beremo tudi o velikih korupcijah. Na drugi strani imamo pa tudi veliko sijajnih vzornih ljudi in ustanov, ki se trudijo za dobro svojega bližnjega, posebno še za bolne in pohabljenega, za nesrečne, ki žive med zdravimi srečnimi.

Hvalevredna je organizacija "Community" sklada, hvalevredne so druge, na primer "Catholic Charities" in še drugi, ker vse te imajo namen pomagati tem, ki si sami pomagati ne morejo. Ni še dolgo, ko se je završila kampanja zgoraj imenovanega dobrodelnega sklada, ki je v desetih dneh dosegla kvoto za Cleveland, nad 5 milijonov dolarjev, to je naravnost ogromna vsota, ki je prišla iz usmiljenja src za druge nesposobne in onemogle. To je čast za ameriško ljudstvo, ki se zaveda, da kdor je zdrav in zasluži, da je dolžan drugim pomagati! To je dobri stran ameriškega ljudstva in ob enem tudi blagoslov za Ameriko.

Sedaj se vrši zopet ena kampanja. Ne dolgo nazaj, ko smo bili povabljeni na sestanek, kjer so se začele priprave za tako kampanjo. Izmed Slovencev, ki smo bili tam poleg oba John Gornika, starejši in mlajši, sem opazil tudi Mrs. Zorman. Udeležba je bila velika od strani zastopnikov, mogoče je bil še kdo drugi poleg teh od Slovencev.

Vsekako, glede te kampanje radi otroške paralize, nas Slovence poznajo prav dobro. Ko je Mr. John Gornik sporočil sodniku Mr. Merricku, da bomo Slovenci poskusili sami nekaj napraviti, je on s poudarkom odgovoril: "Mi vemo, da ste Slovenci v tem prvi."

Ob temu času so bile tudi pokazane slike, kako se te nesrečne boleznijo naležejo otroci in odrasli ljudje in kakšne posledice ostanejo v njih za vse njih življenje na svetu. Kdor vse to pomisli, se mora odzvati za v pomoč tem, ki se po statistiki zna in ve, da se s zdravljenjem veliko pomaga tem nesrečnikom.

Kakor že več let, bo tudi letos s prizadevanjem odbora prirejen na dan 29. t. m. v S. N. Domu ples in prijeten program, kjer naj bi se zbrali kar največ mogoče v velikem številu, da bi tako pripomogli do izdatne blagajne v pomoč tem nesrečnikom. Poleg tega večera se pa nabira tudi po hišah in drugod darila. Za glavno tarčo imajo naslov za desetice ali "Dime March." Seveda so darila v večji vsoti še boljša. Naša slovenska The North

American Banka bo tudi rada sprejemala darove za to skupno akcijo. Oglasite se z desetimi ali pa z dolarji.
A. G., pomožni odbornik.

Ko fantje na vojsko gredo

Žalostne so nekatere matere, katerih sinovi so odšli v vojaške. Gotovo pa so še bolj žalostne mlade žene, ko ljubljene moške in očetje zapuste svoje mlade žene in male otročičke in gredo na branik domovine, ki je bila napadena po zahrbtnem sovražniku.

Taka žalost je bila tudi v petek 15. januarja, ko je zapustil ljubečo ženo August Kristančič, ml., August je poročen z Magdaleno Rus, hčerko spoštovane družine Anton in Magdalene Rus iz 9009 Union Ave. Prišlo je povelje — pusti doma ženo in deset mesecev staro hčerko ter obleci vojaško suknjo, domovina te potrebuje . . .

Mladi mož ni rekel: ne morem pustiti doma same žene in malega otroka — pač pa je rekel: grem, ker me domovina potrebuje, da jo branim. V tej silni žalosti pa nikar ne obupajmo, imejmo upanje, da se bodo naši sinovi in moške srečni in zdravi vrnili iz vojne. Posebno ve matere se večkrat spomnite na nebeško Mater Marijo. Tudi ona je imela sina in ljubila ga je bolj kot sploh katera mati more ljubiti svojega otroka. Tudi njej so vzeli sina, pa ne s častjo, niso mu priredili "parti" za odhodnico; prišli nad njega z meči in koli, kakor bi bil eden izmed največjih razbojnikov. Vse to samo zato da je odrasel človeški rod.

Ves svet trepeče pod peto krutega sovražnika, fašizma in nazizma, le ameriški vojak mu pogumno stopa nasproti. Naš vojak je zapustil vse, samo, da se zopet vrne svetu svoboda in mir.

Zato pa matere, ne bodite žalostne, kakor so vaši sinovi pogumni, tako pogumne bodite tudi ve in še ponosne, da je vaš sin vojak. Saj pravijo, da vsa krogla tudi v vojski ne zadeje. Satršem August Kristančič, ki žive na 3408 W. 63. St. pa gredo čestitke, saj imajo že dva sina v službi Strica Sama. Mlajši sin Frank je odšel še jeseni in starejši pa je odšel v petek 15. januarja. Ravno tako tudi v tolažbo Rusovim in vsem drugim, ki imate svoje drage pri vojaki. Marija, ki je občutila veliko žalost ob izgubi svojega edinega sina, naj tudi vas tolaži. Vaše sinove in vaše moške pa naj čuva ter srečno zopet pripelje nazaj in to želim, da bi se to kaj kmalu zgodilo. Pozdrav,
J. Resnik.

Finski Laponci

Že več stoletij so morali ti mirljubni ljudje spet in spet prenašati hude napade. Vendar jih ni bilo moči nikoli povsem iztrbiti. Nikdar se niso pomešali z drugimi plemeni. Živijo daleč od velikih cest in od civilizacije, globoko notri v velikanskem pragozdu razkropljeni.

Bil sem tako srečen, piše dopisnik švicarskega lista (R. Crottet), da sem mogel kar leto dni prebiti pri teh "prepročanih." Udeleževal sem se njihovega trpljenja in veselja. Polagoma so se mi razodevali globoki zakladi njihove domišljije.

Večkrat smo sedevali pri obširnem ognjišču v koči, ki je bila le malce razsvetljena po luni in severnem siju, in smo klepetali. Časih so bili v tej večni noči pogovori resnejši in tišji. Nenaadni znaki, kakor to, da so se pojavile rdeče podgane ali zaradi kake nenavadne bolezni pri severnih jelenih, so jim dale slutnjo, da bo vojna. Večkrat so mi pravili o tem in ob tej priliki mi je mati družine, ki sem pri njej stanoval, razodela tudi svoje misli o smrti in onstran-

skem življenju. Te neskončne, samotne daljine in pa večni arktični mork nava-fajo Laponce, da so prepričani, da ni ločitev med tem življenjem in med tistim, ki pride, baš velika. Ozračje je tako lahko in prozorno, da se človek ne more iznebiti vtisa, da ni tako prav zares na zemlji. Smrt ne pomeni Laponcem nič drugega, kakor da preide še malo globlje v tisto nepojmljivost, ki jo zmeraj čutijo krog sebe. Tako iskreno so vprav prirasli na svojo pokrajino, da so trdno prepričani, da bodo na onem svetu spet na njej. Onstran groba živijo dalje njihovi pragozdovi, njihova drevesa, ki jih časih objemajo kakor svoje prijatelje, in tudi njihove severne luči, ki se ponoči razžarevajo kakor blesteče se rože.

Laponci se "onega sveta" prav nič ne bojijo. Tisto neznanost, kar nas plaši in ki ga pri nas nekateri zanikavajo, je zanje nekaj bližnjega in zaupnega, ker ga prav že poznajo in občutijo krog sebe. Zvestnost in trmoglavost odpravljajo sleherno vmeševanje civilizacije. Rajši skromno živijo po svojih lastnih postavah. Zavedajo se, kako da je nevarno, če prirodo izpodrivajo s tehničnimi napravami.

Niti malo pa niso žalostni in mrki — nasprotno. Laponci imajo nenavaden smisel za resničnostno življenje in za pri-srčno šegavost. Najlaže se jim prikupiši, če jih pripraviš do smeha. Ker tako zaupajo v dobrohotne oblasti tega življenja in smrti, zatorej tudi zaupajo drug drugemu. Nikoli nisem videl, da bi se bili sporekli ali sprickali. Če kakega Laponca privkratek srečaš, ne bo nikoli pomislil, ali si ti bogat ali reven in kakšen poklic imaš, ampak Laponci ti gleda v oči, da bi spoznal tvoj drugi obraz — dušo.

To videnje v dušo, ki Laponci sloviyo po njem, pa ni nič drugega kakor njihova izredna zmožnost, da znajo človeku videti do dna. Nikdar jih ne moreš nalagati. Nobena krinka ne za-leže spricho njihove zmožnosti, da spoznajo človeka do obisti že kar na pogled. Ta darovitost, ki se je pa prav nič ne zavedajo, se je razvila do najmanjših vlakenc. Ker nimajo ne telefona, ne radia — hvala Bogu! — se sporazumevajo s pomočjo "drugega videnja." Po stotine kilometrov so oddaljeni drug od drugega, pa se z videnjem ali prividom, ki je zlasti budno v spanju, sporazumevajo, kje se bodo sešli.

Zgodilo se mi je že, da sem po kake dolgi poti skozi pragozd nenadoma vstopil v laponsko kočico in sem odmah dobil zase pripeljeno pogrnjeno mizo: oče družine je bil moj prihod videl v sanjah! Nekoč mi je bil celo severni jelen, ki mi je bil več kot prijatelj, tri ure daleč sam prišel naproti. Pa sem bil le tri mesece odsoten.

Kakor življenje, tako se razvija tudi drugo videnje; po smrti ostane le to videnje. In tako niso podrtje vezi med živimi in rajnimi. V težkih dneh je dobro poklicati na pomoč tiste, ki so nam bili v življenju blizu in ki smo jih ljubili. Ker jih nič več ne ovira pozemsko oblačilo, je za rajne vse bolj prozorno in oni vidijo bolj jasno, kako bi bi-

lo moči pomagati njih prijateljem.
Neka stara Laponka je zbolela na raku. Nenačakovano vse sem storil, da bi ji njeno olajšal. Kasneje mi je hlo očitaajoče dejala: "Zakaj si me ni ubil?"
skušal, da bi me pridržal čutim, da je mojega "starega" konec. Ko bom mrtva, bom skrbela zanje kakor zdaj, ko sta stara in bolelna."

Toda nikar ne mislimo, Laponci želijo umreti. Niso oni. Oni ljubijo življenje, razvija vmes med dvema znikomoma: med rojstvom in tjo. Pred sovražnikom ne bežali. Na vso moč se bodo ntili. Zavedajo se, da jih boju vodijo njih mrtveci. treba, bodo tudi morili, in sovražstva in maščevalnosti hovi pradedje so jih učili. tisti, ki je svoje "stoletje" nil na bojišču, našel na steno prta vrata na oni svet.

V*teh dneh občudujemo . . .
(Dalje na 3 straneh)

Naciji sicer z vso silo v naše ladje, pa kaj pa ko jih pa gradimo hitro. jih morejo Nemci potegati. Je prav tako kot s tistimi jem z devetimi glavami. terega se je podal pot, da bi rešil zakleto. Ko se je zmaj zapravlil fantu, je ta zavihel in enim mahom odsekal glavo. Pa glej ga vran malanega, kaj ni zmaj, hipu zrasla druga glava, tako je šlo naprej. Bolj sekekal fant glave, bolj sezmajju rasle druge.

Kako se je potem tistova s zmajem končala? ker me ni bilo zraven. ameriški ladjami je. ko in Hitler se lahko repenci, našega ladjevnika, nikdar uničil.

Da bo pa Hitler vedni Amerikanci naglo ladje, mu hočemo toker to lahko povemo. ingtonu so namreč rekaj ni nobena vojaška djo, dobimo najprej kaj ne more moški novih ladij, ne vem. je navada, da jim bolski spol, naj pa neostane. Pa tudi ne jih tako močno potrebojni industriji.

Torej najprej primerno botro. Najdali je lepa in mlada, še družbe, da je ladjačasna. Če botrice kakejalo pri birmi, pa nekalo bi se pa. Jaz vem, šla naša Johana za kemu šifu, da bi se kakšnim petakom, ne pobira po cesti, v mojem arzetu.

Ko enkrat najdemo ladjo botro, se pa kot se je oni dan ladjedelnici.

Botro so postavili dali v roke steklenico, ca, s katero naj česteprivcu, kakor je to pi, poprime za flašo, pa začudeno ozre vpraša:

"Ja, kje je pa ladja. Nič ne skrbi, kje ji odgovori ravnatelj nica. "Ti kar zamaš in predno boš s stekbro zamahnila, bo tam."

Vidiš, Herr Hitler, glo gradimo mi Amerišife.

Pridite!
na razvedrilo

V SOBOTO 30. JANUARJA
v S. N. D.
St. Clair Ave.

plesno zabavo
SKUPNIH DRUŠTEV
FARE SV. VIDA

ŽALOST IN VESELJE

Spisi Andrejčkovega Jožeta.

Tolovajska ladi- zgrbanči čelo, kot bi nekaj teh- netna prevdarjal. — Kakor se zmeniva; kar se mene tiče, nič mi ni mar.

"Jaz te ne razumem, Rašet, govori razločneje!"

"Da jaz sam zase nikdar ne bi bil poskušal bega."

"In zakaj ne?"

"Saj sem ti že rekel, da bodeš vse zvedel o pripravnem času. Aleš, ti si zelo radoveden, kot sploh mladina; vеди, to vselej ne hasni."

"Toraj si samo zastran mene vse to storil?"

Rašet je pokimal, da.

"O blagi mož, kedaj ti bom mogel povrniti toliko ljubezen —!"

"O vedi mladenič, Rašet pozna tvoje blago srce, tvoje hrepenenje po svobodi. Saj je tako malo ljudi na svetu, katerih srca so čista, da se med stoterimi nad devet in devetdesetimi zmotimo. Ako bom zvedel, da si v svojej domovini zopet srečen, dopolnjeno bode moje veselje in mirno bom pričakoval ure, ki me bo rešila svetnih težav ter pripeljala v boljšo domovino."

"Ali se ti ne veselíš zopet priti v domovino?"

"Ona hrani zame le žalost in bridkost."

Aleš si ga ni upal več izpraševati, in zopet sta molčala oba —. Toliko je bil prepričan, da je morala moža nekaj zadeti huda nesreča. Zopet sta krepkeje poprijela vesla in ladjica je urno plavala po sinjem morju.

Tretje jutro zagledata v daljavi bela jadra še daleč plavajoče ladije. Od začetka jadrarla je ravno proti njima, kmalo pa je naredila ovinek in zavila bolj proti južnej strani.

Rašet je nekaj čase prevdarjal, potem pa pravi: "Aleš, ako tej ladiji pot prestriževa, potlej sva v varstvu. Kakor vidim, nima ravno ugodnega vetra, počasi se pomiče dalje, ako dobro poženeva, dohitiva jo v nekaterih urah.

Ali si pa tudi gotov, da ni kakva sovražna ladija, zopet kakí morskí roparji," pravi Aleš nekoliko obotavljaje se, ker si ni ravno želel zopet priti takovim ljudem v roke.

"Teга se nama ni treba bati. Tolovaji nimajo tolikošnih ladij, najbrž bo kaka kupčijska barka, ki pride iz jadranskega morja."

Aleš ni mogel ničesar več oporekati. Rašet je bil že mnogo let na vodi in je bolj poznal vse okoliščine ter imel dovolj skušnje spoznavati nevarnosti, torej je vse zaupal le njegovej previdnosti. Napela sta vse moči in čoln je švignil po mirnem morju, kot bi ga veter nesel.

Vedno bliže sta pomikala dalje zarad mirnega zraka. Rašet je vzel iz zaboja majhen daljovid in dolgo opazuje ladijo pravi slednjic "Angleški trijarbolnik je, če Bog da, kmalo sva iz nevarnosti, le krepko veslajva."

Proti poldnevu pa je nastala nenadoma močnejša sapa. Rašetovo obličje se je zmrčilo in nekako obupno je pogledoval na bližajočo se ladijo, ki je imela svoja jadra že popolnoma razpeta ter je vedno urneje drčala dalje. Aleš in Rašet sta veslala z vso močjo, da jima je curkoma tek pot po obrazu, pa delo je prihajalo vedno težavnije, vožnja vedno počasnejša, kajti veter jima je pihal ravno nasproti, in čoln je šel bolj nazaj, nego naprej.

"Ako se veter ne spremeni," pravi Rašet osorno, "je najino upanje uničeno, ladija naji bo prehitela in potlej je ne dojdeva več."

1943	JAN.	1943
Sa	Mo	Tu
3	4	5
10	11	12
17	18	19
24	25	26

KOLENDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

- JANUAR**
- 29.—Rooseveltov ples v SND.
  - 30.—Skupna društva fare sv. Vida prirede veselico v SND.
  - 30.—Podružnica št. 3 SMZ priredi plesno veselico v Slovenskem domu na Holmes Ave.
- FEBRUAR**
- 6.—Društvo France Prešeren, št. 17 SDZ priredi plesno veselico v auditoriju SND na St. Clair Ave.
  - 13.—Društvo Cleveland, št. 126 SNPJ bo priredilo v SND domačo zabavo ob priliki 33-letnice obstoja.
  - 14.—Društvo Ribnica, št. 12 SDZ proslavlja 30-letnico obstanka v auditoriju SND na St. Clair Ave.
  - 20.—Društvo Ložka dolina, plesna veselica v SND.
  - 27.—Društvo Danica, št. 11 SDZ, plesna veselica v SND.
  - 28.—Ivan Cankar, predstava v SND.
- APRIL**
- 18. (Cvetna nedelja) — Jugoslovanska pomožna akcija, slovenska sekcija št. 2, priredi dobrodelno predstavo, katere ves preostanek bo šel za pomoč našim v stari domovini.

MAJ

- 2.—Mlad. pevski zbor SDD, Waterloo Rd. priredi koncert v auditoriju SDD na Waterloo Rd.

NAŠA DEKLETA

Slika iz našega kraja. Spisal Podgoričan.

"Jaz grem s tisto, s katero jaz hočem," zavrne jo Janez svojeglavno.

"Lej ga! . . . Lej ga! . . . Prej bi bil tako govoril, dokler nisva bila tako trdno zmenjena, ne pa sedaj, ko oba trdno veva in stariši vedo in ves svet ve."

"Kaj ve?"

"Viš ga, kako se dela nevednega. Janez, Janez, kakšen si danes. . . . Skoraj se bova vzela, pa si tak!"

"Midva se bova vzela, ha-ha-ha. . . ."

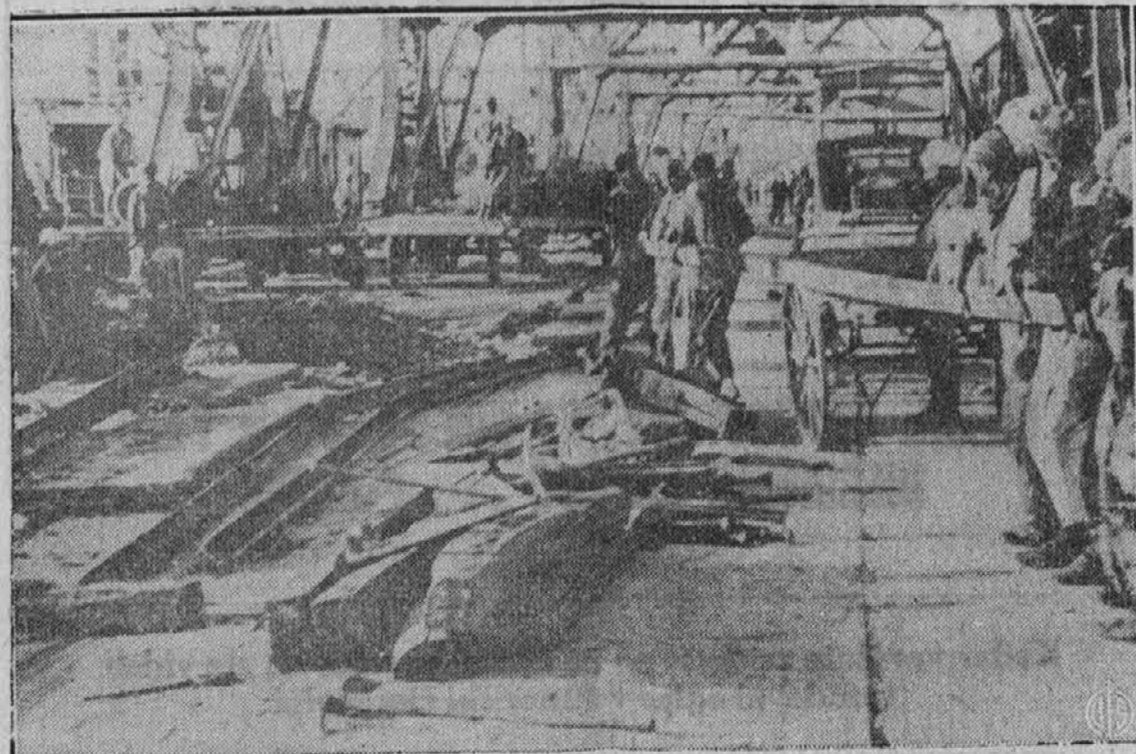
"I, kdo pak! . . . Ti, pa jaz."

"Kdo je pa dejal?"

"Jej, kako si pozabljiv! . . . Kolikokrat sva se o te mmenila

V vzhodnih državah je veliko pomanjkanje kurilnega olja. Slika nam predstavlja bančni urad v White Plains, N. Y., kjer so morali postaviti mesto moderne kurilne naprave na olje, staromodno peč, da so se lahko ogreli in da se je sploh moglo vršiti postopanje.

Domačini hite popravljati pristaniške naprave v Casablanca, kjer je bilo važno francosko oporišče za bojno mornarico in zrakoplovstvo. To je eno izmed številnih mest, katero so močno poškodovale ameriške bombe predno so vkorakale v mesto zavezniške čete.

in naši in vaši so govorili in vsi pravijo."

"Pravijo? . . . Uršika, jaz pa pravim, da se ne bodeva."

"Jej, kako si ti poreden! . . . Kako me dražiš! . . . Pa zakaj praviš, da me ne bodeš vzel?"

Janez se naredi prav resnega, pa ji pove: "Veš, kaj pa hočem s teboj; jaz sem kmet, ti si pa gosposka."

Tolika resnost je Uršiko preplašila.

"Jaz sem gosposka? . . . Kako si ti čuden!"

"Mar si ti! Tako kmetska kri, pa tako gosposka sukničica! Za me ti nisi!"

Po teh besedah jo pusti v velikih premislekih, sam pa veselo žvižga po poti. Ko je Uršika uganila, kaj ji je hotel povedati, posmeje se zaničljivo in reče:

"Ti si tudi tak, kakor so stari ljudje, ki prav nič ne vedo. . . . O, še rad me bodeš vzel, akoravno sem gosposka. . . . hi-hi-hi . . . samo, ako te bom hotela. Kako je čuden, da mu kaj takega ni všeč!"

8. "Sedaj pa deni prst v usta in glej za ženinom!"

Kmalu po veliki noči je pa počilo: "Smolnikarjevi in Kopiščarjevi imajo zmenek. Janez bode vzel Metko."

"Zakaj pa Jeranove ne, ki sta si bila na roke in so si bili stari prijazni, kakor bi si bili v rodu?" so ugibali ljudje. Jeranovi pa celo niso nič vedeli.

"Ali že veš, Tone? . . . Ali že veš? . . . Jeh! . . . Jeh! . . . Smolnikarjev bode vzel Kopiščarjevo," je prisopihala domov Jeranka, ko je bila izvedela.

"Beži! . . . Beži!" zasmeye se Jeran. "Saj to ni mogoče. To si je kdo izmislil, da te je dražil."

"Jaz sem tudi tako mislila, pa ni res! . . . Kopiščarjeva pojde h Smolnikarju. Jeh! Jeh!"

"To, ki se še obleči ne zna, to bo vzel?" vzkliknila je Uršika. Tovaršice so se ji pa posmehovale, kakor se je včasih ona njim, pa so si namigavale: "E, zastoj se je tako nesla! Ni ga dobila, ne!"

Uršiki so šumele po ušesih besede, ki jih je govoril Janez zadnjikrat, in ji očital, da je gosposka in se ji je zdelo, da se je zaštonj ličkala, da je Janez ne mara. Nikakor ni mogla razumeti, kako je to mogoče, da bi najgorše dekle, ki ve, kako se mora nositi, ne bila zanj. "Ha! Tukaj vmes mora biti kaj drugega!"

Jeran je bil kakor brez glave. Zanašal se je, da bo Smolnikar njegov zet in zato je pustil, da se je Uršika bolj postavljala, kakor je bilo njemu prav, češ, naj se pokaže, da jo bode Janez bolj vesel.

"Jeh! . . . Jeh! . . . Kaj bomo že njo? . . . Kaj bomo ž njo?" je tarnala Jeranka.

V nedeljo potem pride Jeran v mraku ves razburjen domov. Mati in hči sta se jezili na Janeza in Metko in kovali načrte, kako se bosta maščevali.

Ko oče nekaj časa hodi gori in doli pred osuplima ženskama kakor bi pričakoval, da bi se polegla razburjenost in bi mogel mirno govoriti, ustavi se pred hčerjo in reče:

"Viš, to so ti prinesle gosposke kikeljce! — Sedaj pa deni prst v usta in glej za ženinom! — Ta ti je ušel, ker so ga odgnale kikeljce, redka ruta in rumeni čizemci."

Uršika se spusti v jok, a mati se potegne za njo:

"Kaj ji greniš, saj je dovolj žalostna. Ozri se raje za drugimi vzroki, ki so to zakrivilili!"

"Samo teh ne smem pogledati, ki so resnični. . . . Ob tvojo nečimernost se je spodtaknil Smolnikar in se obrnil drugam —! Ha—! Sedaj imata —! Ob prešiča sta me deli in ob zeta."

"Nikar ne razdiraj takih, da se ti mora vsak smejati!"

"Saj se nam smejejo. O, ko bi ve slišali!"

"Kaj pa je bilo?"

"He! . . . Kaj je bilo? — Sedeli smo v gostilni, kjer je bil Smolnikar prav dobre volje. Hvalil je sina, in pa nevesto. Jaz sem pa komaj čakal, da bi ga prijel kako za besedo, ker izvedeti sem vendar moral, zakaj ni prišel snubit k nam. O, da bi ga nikdar ne bil vprašal! Vsi so mu pritrjevali in se škodoželjno posmehovali meni. Dejal je: Jeran! Midva ostaneva še vedno prijatelja, ampak tvoja hči ni bila za nas. Mi smo kmetje, kmetje!"

"Kaj nismo tudi mi, tudi moja hči?" sem ga vprašal potlej.

"Ti še, ti, toda tvoja hči ni več! Ona se povišuje nad naš stan, ona je že gosposka."

Meni je kar vroče prihajalo. "Ona je več, kakor mi. Ona bo dobila kaj boljšega kakor smo mi. Ona dobi bolj gosposkega, kakor si ti Janez, tako sem dejal sinu. Pusti jo in ozri se za drugo, ki je kmetska, ki je ponižna, kakor mora biti kmetica! Zato smo snubili Kopiščarjevo."

"To so same besede," sem ga zavrnil. "Moja hči ni nič bolj gosposka kakor je Kopiščarjeva."

"Kaj ni? — Pa je!" raztogotil se je Smolnikar in še dejal: "Možje, pa vi povejte, čegava je bila o veliki noči najbolj gosposko našemljena?"

"Mene je bilo sram, ko so me vsi gledali in se smejali, pa pripovedovali: 'Taka ni nobena, kakor je tvoja! Zmirom je nova in sedaj hočejo biti tudi naše take. Za kmeta že ni tvoja hči!'"

"Ali sedaj veš, Jeran? Mi smo kmetje stare korenine. Na —! pa pij!"

"Jaz pa nisem mogel piti od sramote in sem bežal osramočen zaradi tebe, nečimernost!"

"Oče, pa vi verjamete," vzklikne Uršika. "To govore iz nevoščljivosti. Stari so nevoščljivi, ker se njihove punce ne postavijo tako kakor se jaz. Ali ni res mati?"

Jeranka prikima.

"Ha! . . . Taki sta?" razjari se Jeran. "Dobro, le postavljaj se, toda od mene ne boš dobila nobenega vinarja več za obleke!"

"Pa ne bom delala!"

"Pa ne boš jedla!"

"Bom pa teti povedala!"

S to groznjo odkuri Uršika iz hiše premišljat v kamrico — zakaj ga letos ni dobila.

Konec.

FINSKI LAPONCI

(Nadaljevanje z 2 strani)

in častljivost finskega ljudstva. Prebivalci v Helsinkih, Viborgu in Kareliji nemara niso tako vkoreninjeni v svojo zemljo kot Laponci, toda če so v nevarnosti, se vedejo skoraj tako kot

Laponci. Njih zaupanje v smrt ni fatalizem, marveč izhaja iz vzvišene duhovne sile, ki je ne more nikdar premagati kak napad od zunaj.

Raziskovalec, profesor Vaino Tanner iz Helsinkov, ki je veliko hodil po svetu, mi je dejal, da ni nikjer na svetu našel takega čistega plemena kot so Laponci. Nemara bo ta nenakana vojna uničila vse Laponce. Boljševiki bodo preostale odgnali v mesta in napravili iz njih delavce. In vendar jih ne bo nobena stvar mogla uničiti. Nekoč sem videl severnega jelena, ki je ležal mrtev v snegu. Glava je visela nazaj, oči so bile razprte, začudene, kakor bi se smehljale. V tisti veliki arktični tišini se mi je dozdevalo, da je žival še bolj živa kot njegovi tovariši, ki so po snegu brskali s kopiti. Krog njega so stala stotletja stara drevesa, kakršna najdeš le v arktičnih deželah, prav tako so skrivnostno živele in bila bolj gola, bolj razgaljena kakor druga drevesa. Ta drevesa so bila pač drugo videnje gozda.

Mogoče bo prišel čas, ko se iz tundre ne bo oglašalo nobeno petje več, ko karavane severnih jelenov ne bodo več tiho stopicljale po snegu in odsvitu severnega sija. Nihče ne bo več sedel pri velikem ognjšču Laponcev. Njihove oči, ki so take kakor oči divjih nežnih otrok, ne bodo nič več zrle v polarno noč. Nikdar več jih ne bo videti, kako se naslanjajo na drevo ali na nepremičnega jelena. Toda mrtvi Laponci bodo nevidno čuvali to deželo, ki so jo tako goreče ljubili, in ne bodo dopustili, da bi tuje roke skrunile njen obraz.

DELO DOBIJO

Kuharica se sprejme

Izkušena kuharica, ki lahko prevzame vse delo, se sprejme. Dobra plača za pravo osebo. Nič dela ob nedeljah in praznikih. Sprejme se tudi osebo za pomivanje posode in fanta ali dekleta iz višje šole za delo po šoli.

Victory Restaurant
7208 St. Clair Ave. (23)

Voznik dobi delo

Takoj se sprejme voznika, ki bi s trukom razvažal mehko pijačo. Unijska plača in ure. Zglastite se pri Double Eagle Bottling Co., 6517 St. Clair Ave. (x)

Ženska se sprejme

Išče se priletno žensko, da bi varovala bolno žensko. Zglastite se na 1204 E. 60. St. (21)

MALI OGLASI

Pohištvo naprodaj

Proda se skoro nova Grand peč, 2 kosa pohištva za sprejemno sobo in ena postelja. Zglastite se po 5 uri zvečer na 6706 Bliss Ave. ali pa na 1120 E. 67. St. (20)

Soba se odda

Odda se ena opremljena soba za 2 moška s hrano. Zglastite se na 1550 E. 174. St. (20)

Prijatelj's Pharmacy
SLOVENSKA LEKARNA
Prescription Specialists
Vogal St. Clair Ave. in E. 68th
ENdicott 4212

LEPA JABOLKA NAPRODAJ!

Naprodaj imam več sto bušljev najboljših jabolok z moje farme. Ta jabolka lahko kupite v prodajalni v Kmetovem posloju, Waterloo Rd. in 156. ceta, kjer je bila prej trgovina s sadjem. Pridite in videli boste, kako lepa in slastna jabolka so. Cena jako zmerna.

Pripeljemo jih tudi na dom, ako želite. Lahko jih naročite tudi po telefonu, če pokličete: IVanhoe 1008, ali IVanhoe 6632.

Christ Mandel (21)

JUNAKINJA IZ ŠTAJRA

PREVEL DR. JOS. JERŠE

Tebi bi bilo všeč, da bi šel k mrliču in nalezel kugo, za katero so bolj sprejemljivi mladi ljudje kakor stari. Dobro, sedaj vsaj vem, kako ti je pri sreju moje dete, moje meso, moja kri!"

S silo se je izvil iz krčevito ga objemajočih ženinih rok. Vsa obupana je klicala "Saj ga ljubim — saj sem ga vendar izredila! Pa nihče mi ne velja toliko, kakor ti! O, kako si trdosrčen! Nisem li tudi jaz mati, ti li nisem tudi podarila otroka? — Lizika, Lizika, pridi, prosil očeta, naj naju nikar ne zapusti."

Mala deklica je bila v hipu pri materi, obesila se je na kajčočo se mater in je z genljivim, drobnim glasom prosila očeta: "Oče, nikar ne hodi-te proč! Oče, mamica še joče —!"

On pa je stopil k mizi, vzletel v roke zvonec in ga je krepko zavihtel. V sobo je planil služabnik, ki mu je ukazal osedlati vranca. Žena je grenko ihtela pri njegovih nogah. Tedaj se je sklonil k njej in ji je nekoliko prijazneje rekel: "Helena, dosti mater je v Štajru; nisi ti sama. Dosti otrok je tu, ne samo moji in tvoji. Jaz moram čuti nad vsemi."

In odkorakal je mirno, ponosno in neizprosno. Zajahal je vranca in je kakor kralj, ki opazujoč jaha okoli svojega prestolnega mesta, jadrno od-dirjal tik mestnih okopov in jarkov iz mesta ven proti Šenavu.

Doli v Šenavu na bregu, kjer iz močvirnate travé poganja trnje in osat, je ležala utopljenka, zaradi katere se je treslo sto Štajercev nič manj kakor lepa Helena, in so drugi že vprezali vozove, da bi se peljali Bog ve kam — do konca sveta.

Mirno je ležala mrtva ženska v trnju, obraz ji je bil siv in oči zaprte; raz nje je visela raztrgana bela obleka, mokri lasje so v dolgih štrneh plaval okoli nje. Široko so ji bile razprostrate roke, kakor bi hotela objeti najljubše, kar je iz-gubila.

Vse tiho je okoli nje, čuje se samo šumenje Anize. Daleč proč, onstran novega mostu, so stale cele trume ljudi, ki so z grozo zrli in kazali na utopljenko, kakor bi bila pošast, ki se bo dvignila, da raztrga vsa-kogar, ki se ji približa.

Pa glej, po obronku doli stopa moški, ki je sicer prihajal, pa je konja privezal k drevesu. Bil je — Hendel.

"Tukaj je," reče sam pri sebi, obstoji za trenutek, globoko diha in vsrkava zrak. Nobena ostudnega smrada po bulah ne čuti, zato stopi bliže k mrliču, spusti se k njemu na kolena in ga brez groze opazuje z motrečim pogledom, s katerim je že mnogokrat ogledoval obraze onih, ki so umrli nasilne smrti. In takoj je videl: Nobenih peg ni na obrazu, nobenih bul. Prav je imel, navadna utopljenka je.

Na mostu je stala cela gruča ljudi, ki so s strahom in trepetom opazovali ta prizor in so plašno med seboj šepetali, drugi pa so s prsti kazali na drznega moža, ki se ne boji smrti.

Ta pa je od leskovega grma, ki je žalostno zibal nad utopljenko mlado zelenje svojih vej, odlomil palico in je z njo odstranil revno obleko z rame-na utopljenke, da je pogledal

še pod pazduho, kjer se navadno najprvo prikažejo kužne bule. Pa tudi tu jih ni našel.

Sel je takoj po obronku navkreber in je ljudem, ki so stali na mostu, migal z roko, naj se približajo, obenem je kazal na mrliča ter dajal znamenja, da ni nobene nevarnosti. Približale so se goste, črne trume, ki jim je iz daljave klicala:

"Štajerci! Mrlič, ki tukaj leži, nima ne bul, ne kužnih peg, ni kužni mrlič, moder je v obraz, ker se je ženska zadušila v vodi. Povejte to v mesto in pošljite mi grobokope, da kar tukaj pokopljejo mrliča."

Množice, ki so s strahom pričakovale sodnikovega izvida, so se zadovoljno mrmrajoč razkropile, mnogo ljudi je šlo v mesto, največ pa se jih je gnetlo proti mestu, kjer je ležala utopljenka, kjer je še stal mož, ki je imel več poguma kakor vsi Štajerci skupaj.

"Da, da, Hendel, Hendel! To imamo sodnika, to imamo gospoda! Skrijte se v Lineu, skrijte na Dunaju, nimate boljšega!" tako so tiho med seboj šepetali.

Sedaj so prišli grobokopi s krampi in lopatami in Hendel jim je pokazal kraj, kjer naj izkopljejo jamo.

Tedaj je stopil pred sodnika neki katoličan, ki mu je mirno rekel:

"Milostljivi gospod sodnik! Mi katoličani prihajamo s prošnjo: Od nekdaj je že v Štajru navada, da se za en dan na mrtvaški oder devljejo umrli tuji in oni, ki so umrli nasilne smrti. To pa zato, da molimo zanje in jih, če niso očitni samomorilci, pokopljemo v blagoslovljeni zemlji."

Mnogo mož mu je pritrjevalo: "Da, res, vedno je bilo tako."

"Navadno smo devali take nesrečneže na mrtvaški oder v kapeli svete Marjete," je nadaljeval prositelj, "tudi smo tam za njimi opravljali mrtvaška opravila. Kapelica je sedaj zaprta, treba jo je odpreti."

Hendelnu se je zbliskal obraz. Ha, zalega, zajci, komaj ste se oddahnili od strahu vsled moje zasluge, sedaj mi pa že prihajate z vašim papeškim praznovanjem, ki je hujši strup, kakor vsaka kuga, kakor vse kužne bule in pege?"

"Kdo to zahteva?" je vprašal ves plamteč od jeze, da je obmolknilo ljudstvo in se mu je plaho umikalo.

"Kdo torej zahteva mrliča?" je vnovič zagrmel. "Papežniki, kajpada? Kdo izmed vas pa je le ganil s prstom in se brigal za pogreb, preden sem si jaz ogledal mrliča? Od strahu vas je vse tresla mrzlica. Sedaj pa hočete z mrličem v mesto, seveda? V tisto podrtijo, ki sem jo dal zapreti, da se vam ne podere nad glavami?"

In če dobi mrlič v kapeli mrtvaške pege, boste vsi rekli, da so kužne, in nanovo se bo začel dirindaj in vsi boste vpili: nevarnost, nevarnost, rešite nas! Mrlič ni kužni mrlič," je gromel nad trepetajoče. "Kuge ni v Štajru, ampak v Johnspahu je. Zato pa še ni treba, da bi prišla semkaj," je nekoliko krotil svoj glas ter se je zaničljivo nasmejal, ko je videl papežnike, da so se prekrizali. "Če je z nesnago in praznovanjem sami ne privabite sem, je k nam sploh ne bo. Še danes bom razglasil red zoper kugo. Pod najstrožjimi kaznimi je vsakdo dolžan, se ga držati. Se-

da pa pojdite domov in povejte ljudem, da je sodnik ukazal pokopati mrliča tam, kjer ga je našel."

Ko je sodnik končal, so se Štajerci spogledovali; vsem je odsevala iz oči boječa pokorščina: Z eno samo besedo, z enim samim pogledom jih obrača, kamorkoli jih hoče.

Počasi so se vračali, moški in ženske, nazaj v mesto, da razglase, kar jim je sodnik naročil.

Medtem so grobokopi začeli svoje delo. Kmalu je zevala jamo poleg mrtve, ki je ležala v travi in je široko razprostirala svoje veke roke. Možje so jo dvignili in so jo izpustili v grob, pokrili jo z živim apnom potem pa zagrebli. Ni bilo poleg duhovnika, da bi bil molil za pokoj njene duše, ne strežnika s kadihom in blagoslovljeno vodo, samo Aniza je sumela mimo svežega groba in v leskovem grmu je žrgolela ptica svoj kivit, kivit, tit, tit.

Ko se je vse to zgodilo, je Hendel zajahal svojega konja ter je čez novi most oddirjal v mesto. Kjerkoli so ga zagledali ljudje, so se jim razjasnili obrazi. Neka čudna moč je izhajala od tega črnega moža, tako da je kar omamljal ljudstvo, ki je vseprek klicalo: "To je Hendel! Dotaknil se je mrliča, dal je svojo besedo, da kuge ne bo v Štajer, če tudi je v Johnspahu. Držal bo besedo, ne bo kuge sem! Glejte ga, kako jaha, najhrabrejši je vseh hrabrih. Glejte Hendelna, našega sodnika, našega gospoda —!"

Hendel se je z roko zahvaljeval ljudem, ki so ga tako spoštljivo pozdravljali, njegovo orlovsko oko pa je že plavalo nad mestnim trgom, če se že kaj giblje okoli posvetovalne hiše. In res so že prihajali eden za drugim mestni svetovalci, ki so bili črno oblečeni in so nosili za vratom bele čipke. Henrik je prav dobro in hitro izvršil svojo nalogo in ravno sedaj dirja na svojem rdečem satanu proti mestnemu sodniku.

"Hej, Henrik!" mu je nasproti klical oče.

"Ste-li že tukaj, oče?" je odvrnil Henrik, ki je obrnil svojega rdečega satana in ga vodil proti očetovemu vranecu.

"Mislim sem, da ste še v Šenavu in sem hotel k vam, da vam naznanim, da sem obvestil vse gospode. Kaj pa je z mrličem, se je li zgodil umor?"

"Ne, bila je pripravljen utopljenka. Pa naši ljudje v svoji prestrašenosti vse dvojno vidijo, pa so raztrabili v svet, da gre za kužnega mrliča. Pa o kugi, o bulah ni ne duha, ne sluha, ne govora. Pa nekaj drugega se mi je primerilo pri ogledovanju mrliča, kar je sramota za ves Štajer — Pomisli, ko sem ukazal pokopati mrliča na mestu, kjer smo ga našli, so hoteli nekateri izmed navzočih, ki so popreje na vse grlo kričali, nesti že trohnečo utopljenko v mesto v Marjetino kapelico, da jo tam postavijo na mrtvaški oder. Kajpada so bili to katoličani. To se je zgodilo meseca sušca leta 1615., ko je bila kuga od Štajra oddaljena samo en dan hoda."

"Umazana drhal!" je zaškripal Henrik z zobmi, ki je naj-

preje čudeč se, potem pa zgrajajoč in besneč poslušal očetovo pripovedovanje. In zopet mu je iz oči švignil omi zelenomodri blisk, ki je bil podoben pogledu divje zveri.

Oče je zadovoljen opazil ta neznanški ogenj in je nadaljeval: "Z vso odločnostjo je treba nastopiti zoper to nesramno sodrigo, ki mi hoče okuziti mesto. S pestjo je treba nad nje, z orožjem! Treba jim je odbiti rogove. Zato te prosim, Henrik, takoj jezdi v orožnico in tam javno nabij na vrata, da morata nastopiti dve kompaniji, prej ko je mogoče, v vsej bojni opremi; potem jahaj takoj h Gifinu, naj pride v Štajer, da prevzame poveljstvo. Ko bo drevi razglašen red zoper kugo, morata biti kompaniji že pripravljene, da s silo zatreta vsako uporno gibanje."

"Do tega ne pride, to so strahopetni psi!" je odvrnil Henrik, ki se je zaničljivo oziral naokoli, kakor bi vabil pred

svoj meč vso papeško zalego, ki jo sovraži iz dna svoje duše. Ha, kako je Hendel ponosen na tega sina, srce mu plava sa-

meja veselja. Mati mu je Francozinja, on pa je celjs-jere, z dušo in telesom. (Dajte prihodnjic.)

Roger Touhy (sredni na sliki) poglavar roparske pe, ki so jo prijeli, nedavno v Chicagu in ki se je do sedaj hvalil, da ni nobena ječa dovolj močna zanj, je sedel v Alcatraz jetnišnico. Stražniki ga imajo priklenega na verigah.

Voditelj poljskega naroda. — Levi na sliki je poljski general Ladislaw Sikorski, ki je ministerski predsednik poljske vlade v zamejstvu, ki se je nedavno mudil v New Yorku in mu je ob tej priliki župan La Guardia (desni na sliki) podaril častno meščanstvo mesta New Yorka. Slika je bila posneta na stopnjicah mestne hiše v New Yorku.

Ali iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne potrebščine

NE POZABITE NAJPREJ POGLEDATI V KOLONO NAŠIH MALIH OGLASOV!

SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVCEV

VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLAŠAJO V TEM DNEVNIKU IŠČEJO . . . POMOČ!

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli tozadevni oglas v Ameriški Domovini

NAZNANILO IN ZAHVALA

Z žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nam je nemila smrt nenadoma ugrabila iz naše srebe našega ljubljenega očeta in brata

Frank Stanonik

Predragi oče je nenadoma zbolel in bil odpeljan v Glenville bolnišnico, kjer je čez par dni za vedno zatnil svoje mile oči. Umril je dne 16. decembra, pokopali smo ga pa po cerkvenih obredih dne 19. decembra, iz cerkve sv. Vida na Calvary pokopališče.

Pokojni je bil doma iz vasi Sap, Sinja Gorica pri Vrhniki, kjer zapuščala sestri Jerco Jelenc in Mary Justin ter veikiu sorodnikov. V Ameriki je bival 30 let.

Tem potom si štejemo v dolžnost, da iskreno zahvalimo vsem našim sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam stali ob strani in nas tolažili v času naše britkosti nad izgubo očeta.

Prisrčno zahvalo izrekamo vsem, ki ste s krasnimi vencami okrasili pokojnikovo krsto, tudi vsem, ki ste darovali za sv. maše, ki se bodo brala za pokoj duše.

Najlepša hvala tudi vsem, ki ste prišli pokopnika pokropiti ko je ležal na mrtvaškem odru kot tudi vsem, ki ste ga spremili k večnemu počitku. Hvala vsem onim, ki ste dali svoj avtomobile na razpolago pri pogrebu, kot tudi pogrebem, ki ste nosili krsto kot tudi društvo Slovan št. 3 SDZ in društvo Jugoslav Camp 293 WOW, za darovane vence in spremstvo pri pogrebu.

Hvala tudi pogrebnemu zavodu Jos. Zele sinovi za vzorno urejen pogreb in vsestransko postrežbo, ki je bila zadovoljiva v vseh ozirom. Bodi vsem, ki ste nam bili naklonjeni in pomoč v žalostnih dneh, izrečena: iskreno hvala!

Tebi, predragi oče in brat, pa kličemo: Bodi Ti lahka ameriška gruda. Življenja trnjevo si dokončal in sedaj počivaš v grobu hladnem poleg svoje ljubljene soproge, in hčerke, ozirom naše mamic in sestric, ki ste se tudi prerašili poslovili od nas! Tvoj spomin bo mo ohranili naših srcih do konca dni!

Zalujoči ostali:

BENO in CYRIL, sinova
VALERIA, hčerka
ANTON in JOHN, brata
FRANCES SPEHEK, sestra
dve sestri in stari domovini in vseh sorodnikov tukaj in v stari domovini

Cleveland, O. 23. jan., 1943.